

ZAMONAVIY TIBBIYOTDA HAMSHIRALIK ISHINING O‘RNI VA TA’LIM TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR

To‘rayeva Malika

*Qarshi Abu Ali ibn Sino nomidagi
jamoat salomatligi texnikumi,
"Umumkasbiy va tor mutaxassisliklar"
kafedrasida mudiri, Yetakchi o‘qituvchi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy sog‘liqni saqlash tizimida hamshiralik ishining nazariy va amaliy asoslari, Abu Ali ibn Sino merosining tibbiy ta’limdagi ahamiyati hamda o‘rta bo‘g‘in tibbiyot xodimlarini tayyorlashda innovatsion texnologiyalarning o‘rni tahlil qilinadi. Shuningdek, hamshiralik parvarishini tashkil etishda xalqaro standartlarning tatbiq etilishi, "Umumkasbiy va tor mutaxassisliklar" kafedrasida talabalarning kasbiy ko‘nikmalarini shakllantirish masalalari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Hamshiralik ishi, Abu Ali ibn Sino, tibbiy ta’lim, jamoat salomatligi, hamshiralik parvarishi, deontologiya, innovatsion ta’lim, manipulyatsiya, tibbiy ko‘nikma, kafedra mudiri.

Abstract: This article analyzes the theoretical and practical foundations of nursing in the modern healthcare system, the importance of Abu Ali ibn Sino's heritage in medical education, and the role of innovative technologies in training middle-level medical personnel. Furthermore, the implementation of international standards in the organization of nursing care, and the issues of forming professional skills of students at the department of "General professional and narrow specialties" are highlighted.

Keywords: Nursing, Abu Ali ibn Sino, medical education, public health, nursing care, deontology, innovative education, manipulation, medical skills, head of department.

Kirish

Bugungi kunda jahon sog‘liqni saqlash tizimi shiddat bilan rivojlanib bormoqda. Tibbiyotning barcha sohalarida bo‘lgani kabi, hamshiralik ishida ham tub islohotlar amalga oshirilmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining tibbiyot sohasiga oid farmon va qarorlari ijrosini ta’minlash, xususan, o‘rta bo‘g‘in tibbiyot xodimlarining bilim va malakasini oshirish ustuvor vazifa etib belgilangan.

Qarshi Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi bu borada malakali kadrlarni tayyorlashning o‘ziga xos markazi hisoblanadi. "Hamshiralik ishi" fani nafaqat tibbiy muolajalarni bajarish, balki bemorga psixologik va ijtimoiy yordam ko‘rsatish san’atidir.

1. Abu Ali ibn Sino Merosi va Hamshiralik Falsafasi

Bizning texnikumimiz buyuk hakim Abu Ali ibn Sino nomini yuritishi bejiz emas. Ibn Sino o'zining "Tibb qonunlari" asarida bemorga munosabat, parvarishlashning ahamiyati va shifokor bilan hamshira (o'sha davrdagi yordamchilar) o'rtasidagi bog'liqlikni yuksak darajada tasvirlagan.

Zamonaviy hamshiralik ishining falsafasi ham aynan Ibn Sino ta'riflaganidek: "Insonni kasallik bilan emas, balki butun borlig'i bilan davolash" tamoyiliga asoslanadi. Bu jarayonda hamshira shifokorning oddiy yordamchisi emas, balki mustaqil qaror qabul qila oladigan, hamshiralik tashxisini qo'yishga qodir bo'lgan mutaxassis sifatida namoyon bo'ladi.

2. Hamshiralik Ishida Ta'lim va Amaliyot Uyg'unligi

"Umumkasbiy va tor mutaxassisliklar" kafedrasida mudiri sifatida shuni ta'kidlashim joizki, talabalarga nazariy bilimlarni berishda amaliyot bilan bog'liqlik eng muhim omildir.

- Manipulyatsiyalar texnikasi: Hamshiralik ishida aseptika va antiseptika qoidalariga amal qilgan holda barcha muolajalarni (inyeksiyalar, bog'lamlar, kateterizatsiya) mukammal egallash.

- Simulyatsion o'qitish: Texnikumimizda zamonaviy mulyaj va simulyatorlar yordamida talabalar real bemor bilan ishlashdan oldin barcha ko'nikmalarni sinovdan o'tkazadilar.

- Raqamli tibbiyot: Elektron sog'liqni saqlash tizimida ishlash ko'nikmalarini shakllantirish bugungi kun talabidir.

3. Hamshiralik Parvarishi Jarayoni (Nursing Process)

Zamonaviy hamshiralik ishining asosi 5 bosqichdan iborat bo'lgan hamshiralik jarayonidir:

1. Bemor holatini baholash: Ma'lumotlarni yig'ish (shikoyatlar, ko'ruv).
2. Hamshiralik tashxisini qo'yish: Bemorning ehtiyojlarini aniqlash.
3. Rejalashtirish: Kutilayotgan natijalarni belgilash.
4. Amalga oshirish: Parvarishlash tadbirlarini bajarish.
5. Baholash: Qilingan ishlarning natijasini tahlil qilish.

Ushbu tizimli yondashuv hamshiraga o'z ishini professional darajada tashkil etish imkonini beradi.

4. Tor Mutaxassisliklarda Hamshiralikning O'ziga Xosligi

Kafedramizda o'qitiladigan tor mutaxassisliklar (jarrohlik, pediatriya, kardiologiya va boshqalar) hamshiradan chuqur bilim talab qiladi. Masalan:

- Jarrohlikda: Operatsiyadan oldingi va keyingi parvarish, asoratlar profilaktikasi.

- Pediatriyada: Bolaning yosh fiziologiyasi va ota-onalar bilan muloqot madaniyati.

- Geronatologiyada: Keksa yoshli bemorlarning o'ziga xos parvarishi.

5. Yetakchi O'qituvchi va Kafedraning Vazifalari

Kafedra mudiri sifatida bizning asosiy maqsadimiz — raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashdir. Buning uchun:

- Pedagogik mahoratni doimiy oshirib borish;
- Interaktiv dars usullaridan (Keys-stadi, Problem-based learning) foydalanish;
- Ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tibbiy etika (deontologiya) bilan bog'lab olib borish.

Hamshira — bemorning sirdoshi va shifokorning asosiy tayanchidir. Biz talabalarimizda nafaqat bilim, balki "Hamshiralik mehri" deb atalgan yuksak insoniy fazilatlarni ham tarbiyalaymiz.

Xulosa

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, Qarshi Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumida olib borilayotgan ta'lim islohotlari kelajakda malakali, bilimli va fidoyi hamshiralarni tayyorlashga xizmat qiladi. "Hamshiralik ishi" fani esa doimiy ravishda yangilanib, tibbiyotning ajralmas ustuni bo'lib qolaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining tibbiyot sohasidagi qarorlari.
2. Abu Ali ibn Sino "Tibb qonunlari".
3. "Hamshiralik ishi nazariyasi va amaliyoti" darsligi.
4. Xalqaro hamshiralar kengashi (ICN) materiallari.